

Càtedra UB-ACC Estudis de Consum i Resolució
Alternativa de LitigisUNIVERSITAT DE
BARCELONAGeneralitat de Catalunya
Agència Catalana del Consum**CRal**Blog sobre Consum responsable i Resolució
alternativa de litigis

Publicació 4/2025

Lidia Arnau Raventós
Professora agregada de Dret civil
Universitat de Barcelona**El contracte de subministrament elèctric en la més
recent jurisprudència del TJUE****Paraules clau: *contracte de subministrament
elèctric, lectures estimades, penalització per
resolució anticipada, clàusules abusives*****1. Dues controvèrsies**

Tret d'errada de qui redacta aquestes pàgines, les sentències més recents del TJUE en matèria de contracte de subministrament elèctric són les recaigudes, ambdues, en data de 5.6.2025 (vegeu *innogy Energie s.r.o.*, as. C-749/23 [ECLI:EU:C:2025:405]; *YL*, as. C-310/24 [ECLI:EU:C:2025:402]). Pel que fa a la normativa involucrada a la controvèrsia, ambdues resolucions coincideixen a l'hora de referir-se, per una banda, a la Directiva 2019/944, del Parlament europeu i del Consell, de 5 de juny, "sobre normas comunes para el mercado interior de la electricidad" (en endavant, Dir. 2019/944) i, per altra, a un text europeu pertanyent al *dret privat europeu en matèria de contractació amb persones consumidores*. A l'assumpte C-310/24, la norma involucrada és, en particular, l'art. 27 Directiva 2011/83, del Parlament europeu i del Consell, de 8 d'octubre, "sobre derechos de los consumidores" (en endavant, Dir. 2011/83). El que s'hi planteja és, en concret, si infringeix d'alguna manera el dit precepte, relatiu als subministraments no sol·licitats, una facturació emesa calculant el consum del període a partir de lectures estimades per impossibilitat de prendre-les reals per mal funcionament del comptador. Per la seva banda, a l'assumpte C-749/23, es treballa amb els art. 3, 5 i 7 Directiva 93/13/CEE, del Consell, de 5 d'abril, "sobre clausulas abusivas en los contratos celebrados con consumidores". En aquest cas, la clàusula que va generar desconfiança al jutge intern preveia la imposició d'una penalització per part de la comercialitzadora en cas de resolució anticipada del contracte per causa imputable al consumidor; s'hi barregen dubtes de forma (en concret, si la clàusula era prou transparent) i de fons (en particular, si la penalització ha de respectar o no els límits previstos a l'art. 12.3 Dir. 2019/944, relatiu a l'extinció sobrevinguda del vincle per canvi de comercialitzadora).

El propòsit d'aquestes ratlles es només presentar la problemàtica de cada cas i els termes en què s'emmarca al dret europeu. Interessa tot plegat perquè són situacions que, amb matisos, sovintegen al nostre dret intern. Anem a pams.

2. Mal funcionament del comptador i lectures estimades

A la STJUE YL (as. C-310/24) es planteja si és conforme, per una banda, als art. 10.4, 46.6, lletra *d* i 59.1, lletra *a* Dir. 2019/994 i, per altra, a l'art. 27 Dir. 2011/83, una norma interna que preveu la facturació a l'empara de lectures estimades si no s'ha pogut mesurar amb exactitud l'energia consumida per raó d'una avaria o del mal funcionament del comptador (és a dir, sense influència externa o manipulació). La dita norma és l'art. 52 de les anomenades "PIKKE" (o normes vigents a l'ordenament búlgar relatives a la mesura de l'electricitat) que, per als dits casos, preveu facturar un volum d'energia equivalent a la mitja entre el consum enregistrar al període de facturació previ (s'entén, amb el comptador funcionant degudament) i l'enregistrar l'any anterior durant el mateix període. La norma es fixa, doncs, en els hàbits de consum del punt de subministrament a fi de cobrar l'energia consumida i, de retruc, evitar l'enriquiment injustificat del client. El cas s'enredava, a més, perquè la comercialitzadora havia aplicat al consum així calculat el preu de la tarifa diürna, més car que la nocturna; per tant, l'empresa havia fet una aplicació estricta de la norma de cara a calcular un determinat volum d'energia però sense distribuir-ne el resultat conforme aquells mateixos hàbits de consum. Es podria fins i tot afegir que tot fa pensar que el dret búlgar, en aquest particular, estableix una regla, diguem-ne, *ferma*, i no pas, només, una presumpció (que, si hi fos, eventualment permetria al client acreditar que, al període de facturació afectat per l'anomalia, el consum va quedar per sota d'aquella mitja); clar que aquella fermesa també impedeix que la comercialitzadora intenti provar que va quedar per sobre.

El TJUE encara la qüestió analitzant si les normes específicament esmentades a la qüestió prejudicial contemplen què succeeix quan l'aparell de mesura no rutlla com cal; succeeix que cap ho fa: l'art. 10.4 Dir. 2019/44, proclama el dret del client a ser avisat degudament de qualsevol canvi o modificació que es vulgui fer en les condicions contractuals; l'art. 46.6, lletra *d* Dir. 2019/44 enclou dins de l'activitat de transport el cobrament de les despeses relatives a la xarxa de transport; l'art. 59.1, lletra *a* Dir. 2019/994 encomana a l'autoritat reguladora la fixació de les tarifes de transport o la manera de calcular-les i, en fi, l'art. 27 Dir. 2011/83 s'encara amb la prestació de béns o serveis no sol·licitats. El TJUE enllesteix ràpid (potser massa!): cap d'aquests aspectes es vinculen amb la possibilitat de cobrar l'electricitat consumida calculant-la de forma estimada si l'aparell no ha permès obtenir lectures reals. I és així, justament, com acaba resolent: que cap dels preceptes esmentats fan referència ni resulten aplicables a la modalitat de facturació que es troba a l'origen de la controvèrsia. En aquest context (extremadament expeditiu), s'hauria agraït, *vgr.*, una referència als supòsits en els que la Dir. 2019/44 permet facturar a partir de lectures estimades i, potser, a l'empara d'aquests supòsits (*vgr.*, art. 18.6 i Annex 1, 2, lletra *c* Dir. 2019/44), el TJUE hauria pogut pronunciar-se, amb una visió més àmplia, a propòsit de la conformitat al dret europeu d'aquesta manera de facturar.

3. Exigibilitat de penalitzacions pel cas de resolució anticipada del contracte

La STJUE *innogy Energie s.r.o.* (as. C-749/23) s'encara amb l'eficàcia d'una penalització prevista en les condicions generals d'un contracte de subministrament elèctric de durada determinada (30 mesos) que, pel cas de resolució del dit contracte per causa de l'incompliment del consumidor, imposava el pagament de 400 CZK (16€ aproximadament) per cada mes natural a comptar des de la resolució i fins a esgotar-se aquella durada mínima. Aquella eficàcia o exigibilitat s'analitzen, sota l'aixopluc de la Dir. 93/13, de la mà del criteri de la *transparència* de la clàusula i de la del control d'*abusivitat* del seu contingut. I, tot plegat, amb el rerefons de l'art. 12.3 Dir. 2019/44, relatiu al dret a canviar d'empresa comercialitzadora; la norma, que té un to excepcional (ja que afecta a tot client [vegeu, en canvi, art. 12.2 Dir. 2019/44, que n'afavoreix només a uns]), permet que el dret intern legítimi les comercialitzadores per a aplicar *penalitzacions* "a los clientes que pongan fin voluntariamente a contratos de suministro de electricidad a precio fijo antes de su vencimiento". Ara bé, a la norma, el *cobrament* de penalitzacions en aquests casos es fa dependre d'un seguit de condicions. Formalment, en són quatre. La primera és que les dites penalitzacions "formen parte del contrato que el cliente haya celebrado voluntariamente"; al marge que, per definició, un contracte és un acord voluntari (què afegeix, aleshores, el "voluntariamente"?), sembla que, també per definició, una penalització o *clàusula* penal demanda acord. La segona es situa cronològicament abans del moment de l'atorgament del contracte i consisteix en haver estat "comunicadas claramente al cliente"; la *claredat* de la informació precontractual és un requisit inherent a la mateixa eficiència i utilitat d'aquests tipus de deures: de què han de servir si allò que es comunica no s'entén o és poc clar? Aquella inherència justifica i explica que l'exigència de *claredat* sovintegi a les normes adreçades a imposar deures precontractuals d'informació; *vgr.*, és present, entre altres, a l'art. 5 Dir. 2011/83, respecte del que l'art. 12.3 Dir. 2019/244 esdevé una norma especial per raó de l'objecte contractat (electricitat) i que es concreta en una menció informativa addicional o afegida. Les dues darreres condicions contempnen la penalització des d'una perspectiva quantitativa i passen, primer, per exigir, proporcionalitat (a propòsit de què?) i, segon, per establir un topall ("no sobrepasarán la pérdida económica directa para el suministrador...que resulte de la resolución del contrato por parte del cliente, incluidos los costes de inversión...ya prestados al cliente como parte del contrato"), en el benentès que la càrrega de la prova del perjudici econòmic directe recaurà sempre en el subministrador. No ens hi volem parar, però: la idea de proporcionalitat encaixa del tot amb la de topall? *Quid* si la penalització és desproporcionada o s'excedeix del topall: no és exigible en cap cas i en cap import; exigible fins a la mesura proporcionada o fins el topall...; regirà el que digui el dret intern, si diu res?

Sigui com sigui, el cas de la STJUE *innogy Energie s.r.o.* (as. C-749/23) és distint, ja que la penalització es preveu, no pel cas de canvi de comercialitzadora durant la vigència d'un contracte a preu fixe i de durada determinada, sinó pel d'incompliment reiterat de l'obligació de pagar el preu. I com que és distint hom podria pensar de seguida que els requisits de l'art. 12.3 Dir. 2019/244 (i, en concret, els relatius al perjudici econòmic directe que cal que pateixi el subministrador) no regeixen en aquest altre cas. I és en

aquest context que, justament, la qüestió prejudicial busca sotmetre la penalització pactada al control de transparència i d'abusivitat que propicia la Dir. 93/13.

-Pel que fa a la transparència, les dades que trasllueixen són que la penalització estava prevista en una secció rubricada “Otras cláusulas”, que s’ubicava a la primera pàgina (1/2) de les dues que integraven un contracte estereotipat, atorgat electrònicament i visualitzat escadusserament pel consumidor per mitjà d’una tablet, i en el que la dades d’identificació de les parts i del punt de subministrament i l’elecció de la tarifa constaven a la segon pàgina (2/2). El TJUE interpreta les exigències de claredat i comprensió de l’art. 5 Dir. 1993/93 (relatiu a la “exigencia de transparencia” [§ 44]) d’una manera extensiva, de tal manera que el consumidor ha de poder valorar, “basándose en criterios precisos e inteligibles, las consecuencias económicas que se derivan para él” (§ 46). El TJUE mana fixar-se, a aquests efectes i entre altres circumstàncies, en la informació precontractual facilitada al consumidor (§ 48), en la ubicació i estructura de la clàusula (§50), en l’accés efectiu i lliure al contingut contractual que tingué el consumidor abans de consentir (§ 54).

-Pel que fa al possible caràcter abusiu de la penalització, el TJUE remet al jutge intern, a qui encomana valorar si la clàusula respecta les exigències de la bona fe (i ho farà si es pot concloure que el professional podia raonablement esperar que, en el marc d’una negociació individual, “tratando de manera leal y equitativa con el consumidor, éste aceptaría una cláusula de este tipo” [§37 STJUE *innogy Energie s.r.o*]) i si genera o no un desequilibri important en els drets i obligacions de les parts. Considera el TJUE que, per si sola, la referència a clàusules que pretenen imposar al consumidor que no compleix “una indemnización desproporcionadamente alta” (Annex 1, lletra e Dir. 93/13) no basta per a titllar automàticament com a abusiva la clàusula de la controvèrsia (§ 34); a aquests efectes, cal tenir en compte, a més, si l’import de la penalització es adequat o no per a assolir els objectius pretesos al predeterminar-lo (§39), sense descuidar-se de considerar, al cas, que les factures impagades varen ser només dues i que la liquidació final va generar un saldo positiu a favor del consumidor (circumstància que acreditava que, per les raons que fossin [vgr. facturació amb lectures *estimades* per sobre les reals]), se li havia estat cobrant de més (§ 43).

I el TJUE no es mulla més. Després de recordar que ni la transparència fa sobrer el control d’abusivitat, ni la manca de transparència determina necessàriament el caràcter abusiu d’una clàusula, conclou que, al cas, la clàusula pot ser transparent i pot ser, alhora, abusiva.

4. Conclusions

La distinta casuística que copen les dues STJUE poc més que presentades és només una mostra ínfima de la riquesa de qüestions que pot arribar a plantejar un contracte de subministrament elèctric. I, és clar, la varietat de casos i interrogants es dispara exponencialment si l’anàlisi es fa des de distints ordenaments interns. Com a mínim, serveixin aquestes dues resolucions per a reblar quelcom més que evident: que la poc definida naturalesa pública o privada que, en el context intern, poden arribar a tenir

algunes, moltes o poques, de les normes europees per raó del sector econòmic regulat, no permet arraconar l'aplicació, decidida, de les normes, també europees i amb clara projecció privada, en matèria de contractació amb persones consumidores.

L'accés als continguts d'aquest text queda condicionat per l'acceptació de les condicions d'ús establertes per la següent llicència:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

